

PDF Compressor Free Version

Зүссэдэл

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

○ Нам улууһун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2010 с.
Сэттинньи
27
күнэ
Субуота
№138-139
(10429)

1996, 2005, 2009 сылларга республика бастың хаһыата

Умнуллубат түгэн ТУПСАҒАЙ, БӨ҅Ө, КЭСКИЛЛЭЭХ ТУТУУЛАР

Аппааны. Быйылгы сылбыт улууспутугар элбэх кэрэ түгэннэри тосхойдо. Олоргон икки кэрэ-бэлиэ түгэн ааспыт нэдиэлэҕэ Хатың Арыы нэһилиэгэр бэлиэтэннэ. Ол Аппааны уонна Граф Бизэрин икки ардыларынаагы саңа, тимири муосталаах суола кутулан бүтүүтүн уонна Затон оскуолатыгар 30 миэстэлээх остолобуой дьизин үлэҕэ кириитин үөрүүлээхтик бэлиэтээһин.

Бу икки тутуу ситэн-хотон бар дьонго туһалыыр турукка тиздиллибиттэринэн үөрэн-көтөн туран аал уоту оттон, айах тутан, алгыс сирин-туомун, айы-лраттан айдарыылаах, айы-ылартан тардылаах бастың алгысчыпыт Ф.А. Соловьев толордо, ситэрдэ.

Бө҅ө-таҕа, баараҕай тимири муостаны аһыны кэрэһэлиир аалай кыһыл лиэнтэни үөрүүгэ муштубут дьон дохсон ытыс таһыныларын доҕуһуолуна «Нам улууһа» МТ баһылыга А.И. Ильин, «АПРОСА» АК Дьокуускай куораттаагы бэрэстэбиитэлэ Н.Е. Прокопьев, СР наукаҕа уонна профессиональнай үөрэхтээһингэ министрэ Ю.С. Куприянов, «Хатың Арыы» МТ баһылыга Ю.И. Слепцов уонна суолу тутуу бэдэрээччит Р.Е. Окоророк быстылар.

Бу үтүөкөн түгэн кэнниттэн бүгүңнү күн тэрээһинигэр кэлбит дьон бары саңа муостанан туоран, кутуллубут суолунан сырылатан Затон орто оскуолатыгар тийидит. Манна алгысчыт сириттэри-туому толорбутун, алгыс этэн амалыбытын кэннэ саңа тутуулан дьэндэйбит остолобуой дьиз аһыллытын кэрэһэлиир кыһыл лиэнтэни улуус баһылыга А.И. Ильин, оскуола директора С.Д. Попов, туууну ыһыпыт «Мас-2000» ХЭТ директора С.С. Мат-

веев быһыстылар уонна эҕэрдэ тыллары эттилэр. Кэлбит дьон дьизэ киирэн олус тупсаҕайдык чөл түһэриллибит оскуоланы, саңа остолобуойу кэрийэ сылдьан көрдүлэр. Оскуола олус кыһамнылаахтык, уурбут-туштут курдук оҥоһуллубутун, малынан-салынан, тэрилинэн хааччылыбытын көрөн-билсэн олус сэргээтилэр, кэрэхсээтилэр. Оҕолорбутугар — кэскилбитигэр бэртээхэй бэлэх оҥоһуллубут диэн үөрдүлэр. Оскуола коллектива дьонуннаах бэлэҕи туштут дьон быһыытынан үөрүүгэ кэлбит мааны ыалдыттары миннигэстик астаабыт алгыстаах астарынан күндүлээтилэр, эбиэттэттилэр. Эбиэт быһылар элбэх эҕэрдэ, махтал истин тыллар республикабыт, улууспут, нэһилиэк салайааччыларыгар, тутуулааччыларыгар аадырыстанан этилиннилэр, наҕараадалар, махтал суруктар туттарылыннылар.

Граф Бизэргэ. Күн икки анарыгар Граф Бизэргинээҕи культура-сыннылан киинигэр Хатың Арыы нэһилиэгэр сааскы халаан уутуттан тахсыбыт саахалы туоратыны бэлиэтиир, түмүктүүү тэрээһин буолла. Бу тэрээһингэ республикаттан, улуустан, нэһиликтэн элбэх киһи кытынна. Чөл түһэриигэ көмөнү оҥорбут тэриктэлэргэ, улуус, нэһилиэк салайааччыларыгар, бириддиилээн дьонноро, тутуулааччыларга, хаһайыстыбаларга СР Президентин, правительствотун, Государственной Мунньаҕын (Ил Түмөн), СР министроволарын, улуус, нэһилиэк дьаһалталарын элбэх наҕараадалара, Махтал суруктара туттарылыннылар. Нэһилиэк олохтоохторо республика салайааччыларыгар, тэриктэлэригэр, улуус, нэһилиэк дьаһалталарыгар туһаайан улахан көмө, өйбүл оҥоһуллубутугар, элбэх тутуу ытыгылыгытыгар махталларын биллээрдилэр.

Граф Бизэргэ. Күн икки анарыгар Граф Бизэргинээҕи культура-сыннылан киинигэр Хатың Арыы нэһилиэгэр сааскы халаан уутуттан тахсыбыт саахалы туоратыны бэлиэтиир, түмүктүүү тэрээһин буолла. Бу тэрээһингэ республикаттан, улуустан, нэһиликтэн элбэх киһи кытынна. Чөл түһэриигэ көмөнү оҥорбут тэриктэлэргэ, улуус, нэһилиэк салайааччыларыгар, бириддиилээн дьонноро, тутуулааччыларга, хаһайыстыбаларга СР Президентин, правительствотун, Государственной Мунньаҕын (Ил Түмөн), СР министроволарын, улуус, нэһилиэк дьаһалталарын элбэх наҕараадалара, Махтал суруктара туттарылыннылар. Нэһилиэк олохтоохторо республика салайааччыларыгар, тэриктэлэригэр, улуус, нэһилиэк дьаһалталарыгар туһаайан улахан көмө, өйбүл оҥоһуллубутугар, элбэх тутуу ытыгылыгытыгар махталларын биллээрдилэр.

Инокентий ИВАНОВ

19/11/2010 11:45

Таастаах. Олохтоохтор 2006 сылтан саңа оскуола тутуутун туруорсан олоххо киллэрэн эрэллэр. Нэһилиэк дьаһалтатын кылаабынай специалиһа Л.Г. Атласова иһитиннэрбитинэн, бу күнүгэ итигэ холбоноҕа. Салгыс ис үлэҕэ күүскэ ытыгылыаҕа. Олохтоохтор, чуолаан, дьахталлар бэйэлэрин баҕа өттүлэринэн, күн айы кэлэн саңа оскуолаҕа үлэһиллэр. Бөх-сыыс хомуйаллар, тизэргэни өрө тардаллар, сууйаллар-сотоллор. Маны сэргэ улуус оскуолаһара кэлэн үлэлээн барбыттар. Бу үтүө хардыһыны 1 Хомустаах нэһилиэгин баһылыга А.П. Атласов саҕалаабыт. Бастакынан хомустаахтар, Таастаахтан төрүттээх кырдыаҕас олохтоохтор, кэлэн барбыттар. Салгыс Партизан, Хамаҕатта, Нам 1,2 N-дээх, Модут оскуолаһара, улуустаагы

Хайдах олоробут, ыаллар? БАРЫ... КӨМӨЛӨӨН!

гимназия уода. үөрэ-көтө, бири идэлээхтэрин өйөөн көмөлөһөн ааспыттар. Быйраыагынан оскуола 80 миэстэлээх, 1300 кэригэ кв миэстэлээх. Маһын олохтоохтор бэйэлэрэ кэрдибиттэр. Барыта 1500 кэригэ куб мас бэлэмнэммит. Олохтоохтор бары ирдэбилгэ эппиэтиир оскуола дьизэ тутулуубутунан, 10-11 кылааһы туруорсаллар. Билигин төһө да үөрэнээччилэрин ахсаана аҕыйаһын иһин (45 оро), кэники сылларга төрүүх элбэх диэн бэлиэтээн туран, туруорсуулар олоххо киирээригэр эрэллээхтэр. Республикаҕа, былаан быһыытынан, быйыл уон саңа оскуола үлэҕэ киириэхтээх. Олоргон Таа-

стаах оскуола графика онус нүөмэринэн аабылла сылдьар. Ол быһыытынан саңа оскуола үөрүүлээх арыллыыта ахсынны 20 күнүгэр былаанналар. Маньаха СР президентэ Е.А. Борисов кэлэн, бэйэтинэн ааны арыыра күүттүлэр. Бу улахан тэрээһингэ олохтоохтор сыһыа-байа бэлэмнээн эрэллэр. Үгүс былаан быһыыгар кэлэр ый саңата, аһарас эфиринэн улуустаагы көмө телемарафонун ыһтар санаа баар. Итинэн Таастаахтан төрүттээх бири дойдутаахтарын, араас кэмнэргэ үөрэнэн, үлэлээн ааспыт дьону саңа оскуола арыллыытыгар көмөлөһөллөрүгэр ыңырыы бэлэмнииллэр.

Л. УВАРОВСКАЯ

«Дьаарбанка-2010» АТЫЫЛААН ҮЛЭҢНЭТТИЛЭР

Нам. Сэттинньи 20 күнүгэр, «Сардаҕа» кинотеатрга, «Идэһэ-2010» тыа хаһайыстыбатын бордууксуйатын батары дьаарбанката буолан ааста. Бу дьаарбанкага олус көхтөөхтүк, тэрээһиннээхтик Салбантан «Хоноҕор Бизэ» ТХСИК (сал. З.Е. Степанова), Хатың Арыыттан «Эт-Ас» ХЭТ (сал. И.Е. Евстафьев), «Эрэл» ТХПК (сал. Нь.Ф. Гуляев), Салбантан «Борохой» б/х (сал. А.Х. Новиков), Хамаҕатта «Сүүрээ» б/х (сал. О.Г. Жиркова), Ленскэй нэһиликтэн «Иһирэх» б/х (сал. Н.Н. Матвеев), Кыһыл Дэриэбинэттэн «Евстафьева» б/х (сал. Е.Е. Евстафьева), Дьокуускайтан Хатас сибиньэ иитэр комплексы (сал. Р.М. Максимов) кытыннылар.

«Эт-Астар» уонна «Эрэллэр» үүт, эт астарын астаан-танастаан, тупсаҕайдык суулаан-хаалаан аҕаланнар хамаҕатык атыыга барда. Дьаарбанкага убаһа, сылгы этэ 360-тан 400 солк. дылы хамсатыллан элбэх киһини соһутта эрээри, аҕыйах кэлэн, элбэх киһи матта. Хатастар сибиньэ этин буолунай аҕалыттар. Сыаната да сөбүгэр — 230 солк. Онон атыылары барбахтаата.

Сылгы этиттэн ураты эт, балык, сүөһү иһэ сөбүгэр соҕус сыананан атыыланна. Холобур, сүөһү этэ — 230, ойоҕоһо — 210, дырыһаанкы 0,5 кг — 70,

хаан — 150, эриллибит ынах этэ — 250, сүбүкүлэ — 25, моркуоп — 30 солк.

Дьаарбанка барар кэмигэр эҕэрдэ концерт көрдөрүлүнэ. Анал комиссия үлэлээн бастыңнары быһаарда. Номинацияларга бастаабыттарга дипломнары уонна харчынан бириестэри туттардылар:

— «Тэрээһиннээх нэһилиэк» — Салбан нэһилиэгэ (баһ. Е.П. Габышева), бириэмийэтэ — 5000 солк.;

— «Тэрээһиннээх хаһайыстыба» — «Эт-Ас» ХЭТ (сал. И.Е. Евстафьев), бириэмийэтэ — 3000 солк.;

— «Эмис эттээх хаһайыстыба» — Партизантан А.И. Кривошапкин, бириэмийэтэ — 1000 солк.;

— «Эмис сылгы эттээх хаһайыстыба» — «Борохой» б/х (сал. Новиков), бириэмийэтэ — 1000 солк.;

— «Эмис, улахан балыктаах» — «Хоноҕор Бизэ» ТХСИК (сал. З.Е. Степанова), бириэмийэтэ — 1000 солк.;

— «Эмис хаһалаах» — «Эт-Ас» ХЭТ (сал. И.Е. Евстафьев), бириэмийэтэ — 1000 солк.

Бу дьаарбанкага улуус үгүс нэһиликтэргэ хаһайыстыбаларын тэрийэн ыппатахтарынан атыылааччы аҕыйах. Онон сүөһүнэн ииттэн олоороччулар элбэх дохуоту киллэриниэхтэрэ, элбэх киһини үөрдүөхтэрэ хаалла. Кэлэр сыллар дьаарбанкаларыгар манньк тэриммэппит, дьаһампыт буоллар бэрт да буолуо этэ.

И. ИВАНОВ

Улууспут бары дьонугар-сэргэтигэр, ветераннарыгар, эдэр ыччаттарга, тэриктэлэригэр Нам улууспут ытыгылыгыты ветераннар күннэрин кыттылаахтарың

ЫҢЫРЫЫЛАРА

Күндү бири дойдутаахтарбыт, Аҕа дойдуну көмүскүүү Улуу сэрии кыттылаахтара, тыыл ветераннара, эдэр ыччаппыт!

1941-1945 сылларга барбыт удаһыннаах сэриигэ сабиэскэй норуот фашистскай Германияны өрөгөйдөөх кыайытын 65 сылын үөрүүлээх тэрээһиннэрэ кизэн далааһыннаахтык ытыгылыгылар уонна хас бириддибитигэр умнуллубат үтүө өйдөбүлү хааллардылар, Ийэ дойдуга, киһи историятыгар тулхадыйбат бэриниилээх буолуу холобурунан буоллулар. Ол да иһин хас биридди киһи бу улуу даата дьонунук бэлиэтэнэригэр олус эппиэтинэстээхтик сыһыаннаста.

Республикабыт президенэ, правительствота, парламена, бары государственнай уонна общественной тэриктэлэрэ, муниципальнай олохтоох былаастар, ветераннар бары сүһүөх тэриктэлэрэ сэрии кыттылаахтарың, инбэлииттэрин, оҕдооболорун, Ленинград блокадатын кыттылаахтарың социальнай интэриэстэрин көмүскүүү тус сыаллаах үгүс дьаһаллары олоххо киллэрдилэр. «Кытыы сир ветераннарыгар норуот болҕомтотун уонна кыһамныытын», «Кыайыы Знаматын эстафетата» курдук акциялар, художественнай самдеятельность конкурстара, Албан аат күннэригэр аһамыт тематическай конференциялар, ветераннары чизэстээһиннэр үрдүк таһымнаахтык дьон-сэргэ, ыччат кизэн аранатын хабан ытыгылыгынылар.

Манньк кизэн тэрээһиннэргэ биһиги улууспут бары тэриктэлэрэ, олохтоох дьаһалталара, ыччат эмиэ олус көхтөөхтүк кытыннылар.

КҮНДҮ БИРИ ДОЙДУЛААХТАРБИТ!

Улуу Кыайыы 70 сылын дьонунук көрсөр дьаһаллары ылынар, олоххо киллэрэр кирби тийиэн кэлбитинэн бар дьоммутугар ветераннар күннэрин кыттылаахтарың ааттарыттан Ыңырыы сурук ылынарга быһаарынныбыт.

Улуу Кыайыы 70 сыла билигин ыраах курдугун иһин, бэлэмнэни дьаһаллара билингиттэн саҕаланнахтаахтарың өйдүүх тустаахпыт. Хас биридди күн сэрии ветераннары күндүтүн, суолтаалаһын өйдүүхтэйин. Ол иһин хас кэлэр Ыам ыйын 9 күнүн — Кыайыы үбүлүүһүн курдук таһымнаан кизэнник, дьонунук тэрийэн ытыгылыгың!

Улуустаагы ветераннар общественной тэриктэлэрэ саңа көлүөнэ ыччат, сабиэскэй норуот Кыайыы туһугар, Ийэ дойдуну көнүлүн, кэскилин туһугар көрдөрбүт уһулучулаах хорсун быһыытын дин кырдыгынан сырдатан биллэриэһин, өйдөтүү үлэни утумнаахтык ытыгылыгың.

ЫТЫКТАБЫЛААХ СЭРИИ, ТЫЫЛ, ҮЛЭ ВЕТЕРАНАРА!

Улууска, нэһиликтэргэ, тэриктэлэргэ ытыгылыгы ветераннар хамсааһыннарыгар тус бэйэбит кыаххытынан көхтөөхтүк кыттарга дьулдун. Үтүө үгэстэри, үчүгэй саҕалааһыннары көбүлээччилэринэн буолун. Ыччат дьоммут күннээҕи интэриэһин уонна кыһалдытын диригингэ өйдөөн быһаарсалларыгар күүс-көмө буолун. Эдэр киһи үрдүк патриотическай туруктаах, кэскиллээх өйдөөх-санаалаах, чэгиэн-чэбдик олохтоох-дьаһахтаах, үчүгэй үлэлээх-хамнастаах, үөрэхтээх-идэлээх буола иитиллиитигэр көмөлөһүн, сүбэ-ама буолун.

КҮНДҮ БИИГИ ЭРЭБИТ — ЭДЭР ДЬОММУТ!

Аҕа көлүөнэ олорбут олоһун, үлэлээбит үлэтин билэргэ-өйдүүргэ дьулдун. Киһи хорсун быһыытын, дьонун олоһун ытыктыгыра, үйэтигиңгэ көмөлөһүн, бэйэбитинэн кыттыгың. Киһилэр билингити кэмгэ олохторун билин, чэпчэтэргэ көмөлөһүн. Биһиги бири дойдутаахтарбытыгар — буйуттарга, ветераннарга аһамыт өйдөбүнүктэри — обелистары, пааматынньыктары, сквердэри, болуоссаһтары уода. тутуулары көрүүнү-хараһыны бэйэбит илигитигэр ылын. Хас биридди ветеранга ытыктабыллаах, харыстабыллаах сыһыаны олохтоһун!

УЛУУСПУТ БАРЫ ТЭРИКТЭЛЭРИН ҮЛЭҢИТТЭРЭ, ОБЩЕСТВЕННОЙ ТЭРИКТЭЛЭРИН АКТЫБЫЫСТАРА!

Хас биридди ытыгылыгы дьаһаллар, тэрээһиннэр чопчу сорукутаах, дириг ис хоһоонноох буолууларыгар ураты болҕомтолоох буолун.

Билингити тулалаан турар эйгэбит, олоххот-дьаһаххыт, үлэбит-хамнаскыт, үөрүүгүт-көтүүгүт, бары ситиһинигит — бу барыта аҕа көлүөнэ олоһун, доруобуйатын толук ууран туран туруулаһыт, тутуспут олоҕо буоларын өйдөөн, сыаналаан!

Эмп-томп, социальнай өнгөлөр, чэпчэтиилэр, атын да материальнай өйбүллэр ветераннарбытыгар бириэмэтигэр чуолкайдык уонна дьонунук быһаарыллалларыгар дьулдун!

УЛУУСПУТ БАРЫ КҮНДҮ ОЛОХТООХТОРО!

Олох сайдар, салҕанар. Ветераннарбыт олох соҕуонунан, хомойуох иһин, кэжкэлэрэ аҕыйаатар аҕыйаан иһэллэр. Онон ордон халаыттарга хаһаангытааҕар да истинник сыһыаннаһааһын, олох дьолун билиилэригэр бары усулуобуйаны тэрийиэһин. Оноуоха биһиги кинилэргэ үрдүк гражданскай, патриотическай өйү-санааны иитэр уонна үлэни-хамнаһы ингэрэр түмсүүлээх үлэҕэ бары бири буолуоһун.

Билигин ветеранскай хамсааһын түмсүүтүгэр сэрии кэмнээҕи кэмнэргэ үлэлээбит-хамсааһыт, дойдубут чөл түһэригэр, сайдарыгар үтүө суобастаахтык, бэйэлэрин харыстаммакка сэмэй кылааттарын киллэрсит кырдыаҕастарбыт кэллилэр. Бу дьоммут эмиэ болҕомтолоох сыһыаны эрэйэллэр. Онон аҕа көлүөнэҕэ мүлчүрүйбэт истээхпитин биэтик өйдөөн-санаан эдэр көлүөнэни кырдыаҕастарга ытыктабыллаах сыһыанна, патриотическай өйгө-санааҕа иитиигэ бары бири буолуоһун, түмсүүлээхтик үлэлиэһин!

Сэттинньи 18 к. 2010 с.
Партизан с.

Түоһулдүүр — сыыппара!

ХАС ИТИРИК КИНИ ТУТУЛЛУБУТУЙ?

Нам улууһугар 2010 сылга былырыынгыны кытта... PDF Compressor Free Version... Ол курдук, 2009 с. 109 буруй оһоһуллубут эбит буоллабына, 2010 с. 10 ыйын түмүгүнэн буруй ахсаана 135-кэ тэнгэстэ...

ра былырыынгытааар 1-нэн арыгыны кытта тэнгэспит — 16, ол иһигэр уулуссага сылдьан 8 буруй.

Быйыл республика үрдүнэн 560 киһи алкоһольнай психоз эбэтэр «белай горячка» диэн диагнозтанан аҕалылыбыт. 2009 сылга арыгы иһэр 17437 киһи учоокка турара, балартан 16%-на дьахталлар...

Россия 85 регионугар дьону үлэ-

нэн хааччылыыга үлэлэнэр дьарыктаах буолуу сулууспалара, 2500 муниципальнай кииннэр бааллар. Бүтүн Россиятаағы вакансиялар бааннарыгар 760000-тэн ордук үлэ баар. 2009 сыл олунньу ый түмүгүнэн Россияҕа 6,4 мөл. киһи, ол эбэтэр нэһилиэниһэ үлэлиир кыахтаах аранатын 8,5%-на үлэтэ суох этэ...

2010 сыл 9 ыйын түмүгүнэн республика үрдүнэн 14 тыһ. буруй оһоһуллубут, онтон 999 буруйа итирик туруктаах дьонунан оһоһуллубут.

Быйылгы сылга Россия үрдүнэн 100 тыһ. кэриҥэ оҕо күүһүлээһингэ түбэспит. Кинилэртэн 2 тыһ. оҕо өлбүт, 6 тыһ. оҕо ирдэбилгэ сылдьар.

2010 сылга республикага 10 тыһ. тахса итирик киһи тутуллубут, кинилэртэн 4 тыһыҥчата 20-гэр диэри саастаах эдэр дьон.

2010 сыл 10 ыйын устата Россияга суол быһылааннарыгар 21328 киһи өлбүт.

Чөл, чэбдик олох туһугар АРЫГЫНЫ ӨРӨ ТУТУМУОХХА

Бырааһыннык аһары үкээт, кэлин дьон салҕан ахсарбат, араас быһылаан элбикиттэн, дыксинэр да буолулар. Кыһын тохсунньу устата Саҥа дьыл бырааһынныкыга, сайыммит бүппэт ыһахтар. Саха омул итэҕэлин, баайын, культураны көрдөрөр баар суох бырааһынныкыты ыһах сайын устата бытыллан суду суолтатын сүтэрэ курдук...

Саамай мааны, күндү аспыт арыгы курдук. Арыгынан күндүлэтэн, арыгыга үлэлээн бизэри кэлин тийгээр иһээччи буолан иэдэйдиттэр элбэхтэр. Үлэтээҕэр бырааһыннык, көр-нар өрө тутулар буолбут кэмгэр ыччат дьон арыгыга охтуула улаатан иһэр.

Биһиги! Киһи олоҕо бэйэтигэр тутулуктааҕа өйдөнөр буолан баран, олоҕо былаас дьайытын күүһэ үгүһү быһаарар. Бырааһыннык, үөрүү-көтүү арыгынан добуһооланарын тухары, арыгы аҕалар алдархайа тохтообот кутталлаах.

Үөрүү-көтүү бырааһыннык! Үөрүү-көтүү өрөбүл! Ас бастыҥ астанар. Мааны остуол тардыллар. Кыра дьону ымсыырдар Улахаттар утахтара, Үөрүү-көтүү добуһооллаах, Доруобуйа, дьол туһугар Күөрэччи көтөҕүллэр. Сагарбаты да саҕардан, Ылаабаты да ыллатан, Алыптаах а арыгы Амырын буолар түгэ. Арыгыны өрө тутан Абырмыйт олох суох. Куппунт-сүрбүт, айылдабыт Арыгыны утарар, Арыгытан айгырыр. Мааны астаах остуолга Амырын ас арыгы Абылы, угуйа турбатан, Үөрүү-көтүү, бырааһыннык Доруһоола буолаттар.

Колесов Федот Егорович — Саха сирин судаарыстыбаттан тутулуга суох общественнай — политической тэрээһиннэр биһир актыбынай кыттыылааҕа.

Нам улууһун мунһабын депутата, тутулуга суох көрүүлээх политик. Киһи бүтүн биһиги ааҕаччыларбытыгар билигин балаһыанһа туһунан туох санаалаабын, ойдоһуллээгин кэпсипир.

— Федот Егорович, дэ хайдах, туох кэмгэ төһө бэркэ биһиги олоһобут дии саныгыны?

— Олорор кэмгин сыаналааһын сүрдээх уустук. Холобур, биһиги билигин олохпун хайдах даһаны сыаналаабыппыт иһин дьингээх сыанабыл кэм — кэрдии ааспытын кэннэ турар. Бу орто дойдуга туох барыта икки өрүттээх. Онон кэм эмиэ үчүгэйдээх даһаны, куһаҥнаах даһаны буолар.

— Олохпун таһыма туохтан, кимтэн тутулуктаабыт?

— Мин бастатан туран бэйэбиттэн дием этэ. Ол эбэтэр биһигиттэн барыбытытан, хас биридди киһиттэн. Эппитим курдук туох барыта уон араас биричиинэттэн тутулуктаах буолар.

— Олох сайдыыта, ол эбэтэр олохпун тутулуктаах. Холобур, үөрэхтээһин, доруобуйа харыстабыла, экономика уонна да атын салаалар төһө сөптөөхтүк үлэлиилэриттэн. Аны киһилэр үлэлэрэ эмиэ араас балаһыанһаттан тиһиллэр. Ол да буоллар мин бастатан туран духуобунай, ол аата өй — санаа сайдыытын таһымн бастагы туруоруом этэ.

— Улууспут сайдыытын билигин турутун уонна кэскилин эн хайдах көрөбүт?

— Нам улууһа мин өйдүүрүм тухары инники да кэккэбэ сыл-

Редакция ыалдьыта Ф. КОЛЕСОВ: «ОЛОХХО КҮРЭХ БААР БУОЛУОХТААХ»

дьыбыта, кутурукка да соһуллубта иһилибит. Онон киһи улуустарга ортокуллар ахсааннарыгар киирэрбит буолуо. Ити билигин туругунан ыллааха. Онон историческай өттүнэн ыллааха Нам улууһа саха омул түөлбөлөөн олорор биһир улахан улууһа буолар.

— Олохпун таһыма туохтан, кимтэн тутулуктаабыт? — Мин бастатан туран бэйэбиттэн дием этэ. Ол эбэтэр биһигиттэн барыбытытан, хас биридди киһиттэн. Эппитим курдук туох барыта уон араас биричиинэттэн тутулуктаах буолар.

— Билигин Россияҕа коррумпция, бэркэ ылыы наһаа сайынна дием буолар. Ол туһунан дойду президент кытта этэр. Оччоҕо онно эмиэ Россия дьонно буруйдаахтар дуо?

— Оннук. Биһиги бэйэбит президенттэн, депутаттары талабыт, киһилэр ытар политикаларын өйүүр буоламмыт. Ол аата судаарыстыба олоҕун сүрүннээһингэ быһаччы кыт-

тыһабыт. Онон сыыспыппыт дуу, таппыппыт дуу — атын боппурос. Холобур, мин Ельцини өйөөбүтүм. Ол аата кини өңөрбүт үтүөлэригэр да алдастарыгар да мин быһаччы кыттыгастаахпын.

— Ил Түмэн депутаттарын туһунан тугу этэһин? Чэ Намтан төрүттээх депутаттар тустарынан дииһэ. — Биһиги ханнык да таһымна буоллун улуустан тахсыбыт дьоммутун өйүөхтөөхпүт. Холобур, билигин Ньургун Тимофеевы улууһугар олох наадыбат энин дьон кэспэтинин элбэхтэ истиэххэ сөп.

— Ил Түмэн депутаттарын туһунан тугу этэһин? Чэ Намтан төрүттээх депутаттар тустарынан дииһэ. — Биһиги ханнык да таһымна буоллун улуустан тахсыбыт дьоммутун өйүөхтөөхпүт. Холобур, билигин Ньургун Тимофеевы улууһугар олох наадыбат энин дьон кэспэтинин элбэхтэ истиэххэ сөп.

— Ил Түмэн депутаттарын туһунан тугу этэһин? Чэ Намтан төрүттээх депутаттар тустарынан дииһэ. — Биһиги ханнык да таһымна буоллун улуустан тахсыбыт дьоммутун өйүөхтөөхпүт. Холобур, билигин Ньургун Тимофеевы улууһугар олох наадыбат энин дьон кэспэтинин элбэхтэ истиэххэ сөп.

баҕар улууһугар тирэх буолара саарбаҕа суох. Онон Николай Румянцев Нам улуунун патриота буоларын ким да мэлдьэспэтэ буолуо дии саныбын. Киһи саҕа улууһугар элбэҕи көмөлөспүт киһи суох. Россияга сахалар да кыахтаахпытын дакаастаабыт, аан дойду ааттаатарын кытта тэнгэ аахсар таһымна тийгэбит Намтан төрүттээх сахалар ким туттар киһиби буола үүннэ.

— Атын улуустар олохторун эн көрө сылдьабын. Онон бэйэбит улууспутугар үлэни — хамнаһы хайдах сыаналаыгыны?

— Нам улуунун баһылыгын үлэтин куһаҥна суоһунан ааҕабын. Альберт Ильин баһылык быһытынан республикага үчүгэй үлэтинэн — хамнаһынан билиннэ. Ити биллэн турар улуус олоҕун сайдытыгар үтүө өрүттэрдээх буолуоҕа.

— Нэһиликтэр биһир туспа уопастыбаннас буолаллар. Хайдах сыаналааһа сөп эбитэ буолла нэһиликтэ олоҕун, баһылыктар үлэлэрин?

— Ханнык да нэһилигэ ыл бары кэриэтэ ыарахан олоһорбут дием бэлэтииллэр. Ол Намга эрэ буолбатах, Россияга барытыгар даһаны дииһэ наада. Ол эрэн дьон син олоһолор, ол аата үлэ — хамнас барар, олорор усулуобуйа ыарахан да буоллар

баар буоллаҕа. Билигин куораттан кэлэн иһэн көрдөххө 1 Хомустааха элбэх үлэ барбыта хараха быраһыллар. Атын да улахан нэһиликтэргэ үлэ — хамнас тутуу өттүгэр сэргэһийбитэ көстөр. Ол аата олохторо тутсубут дием буолбатах да буоллар үлэ — хамнас барар буоллаҕа.

— Туох-ханнык балаһыанһа күүтэрий биһигини? Республикабытыгар, Россияҕа, аан дойдуга да буоллун.

— Аан дойдуга уопсайынан түөрэккэй кэм үөскээтэ. Техническай сайдыы наһаа тэтимирдэ. Киһи — аймах сарсын тугу айан таһаарарын ким да билбэт. Биһир өттүнэн айылдабыт алдыһыта сирдээх кээмэйэ аһаары гына. Ол иһээтэ буолуон сөп. Итэҕэлиһэн утарыта турсуу күөдүйөн тахсан эмиэ сөп. Россия олоҕо салгы хайдах сайдара эмиэ боппуруостардаах. Хам тутуу наһаа күүһүрдэһинэ Россия ыһыллар турукка тийгэрэ саарбаҕа суох.

— Федот Егорович, интэриэһинэй сонуннарың, кэспэтин иһин махтал. Аны да сөп — сөп сонуннары кэспипир буолар.

«Энсиэли» хайагт редакторыг В.Г. Касьяновка

Байаннай сулуусада маассабай ыгыры бар турар кэмгэр Нам улуун дьонугар уонна ыччатыгар улахан суолталаабы: байаннай сулууспалаахтар (саллааттар) бырааптарын, эбээһинэстэрин, байаннай сулууспалаахтар (саллааттар) бырааптарын, эбээһинэстэрин, дуобунай эппиэтинэс туһунан уонна Намнаабы педагогическай колледж байаннай үөрэтин туһунан бэчээттээбэттиг.

Анал выпуск оноргоохха да сөп этэ, лоп курдук бу байаннай сулуусада маассабай ыгыры бар турар кэмгэр. Сүрдээх тематыгар да лоп курдук сөп түбэхэри уонна кэмгэр табыгастаабы, анал сахалы тылын матырыйаал ышпытым үрдүнэн онгорботугут, саха ыччатын билиитигэр тиэрпэтигит. Онон байаннай сулуусада ыгырыллыбыт саха ыччата байаннай сулууспалаахтар (саллааттар) бырааптарын, эбээһинэстэрин, байаннай сокуоннар, устааптар ирдэбиллэрин уонна холуобунай эппиэтинэс туһунан төрөөбүт тыларынан ааһан билбэккэ армияга бардылар. Сокуону, устааптар ирдэбиллэрин билбэт буолуу холуобунай эппиэтинэстэн босхолобот эбэт.

Максимов А.Е. диэн Хамафатта уола бу алтынны ый 21 күнүгэр армияга ыгырыллыбыта. Сулууспалыгар чааһыгар тийбитэ 7 күнүгэр төбөтүгэр, атын этигэр-хааныгар ыар эчэтиилэр буолуохтарыгар дылы кыыллы кырбанан госпиталга сытар. Тыыннаах, ол тын мэйиитэ уонна чөмчөкө угуоһун иһигэр хаан туруулар мэйиитэ үлэтэ кэһиллэтигэр, акаары уонна иирээки буолууга тиэрдэр. Быйыл саас иирэн кэлбит икки уол, Егоров уонна Корякин, омугунан атааннаах хабыр сыһантан, атааастааһынтан өйдөрүнэн булкуллан кэлбиттэрэ чачы. Диагностара байаннай врачевнай комиссияларынан бигэргэтиллэнэр, сулууспаттан сыһылыбыттар.

Аны бэйэбит уолаттарбыт баара-суоҕа сыл эрэ анара сулууспалаат, эдэр саллааттары кырбааһыннара, харчыны түүрүйдэн ыган ылыылар тахса турар. Муксуон диэн Таастаах уола Сахалинтан сылдьар нуучча уолун хаста да кырбы-кырбы харчы ыган көрдөөбүт. Бу уол «Муксуон мин өлүүбөр буруйдаах» диэн сурук суруйан баран бэйэтигэр тийиммит. Үксүгэр нууччалар соҕото оҕолоох буолаллар. Соҕотох оҕотун сүтэрбит ийэҕэ төһөлөөх ыарахан буолуой? Онтон бу саха уола биэр эрэ сылы сүгүн киһили сулууспалаабакка, РФ Холуобунай кодексын 4 ыстатыйатынан (335, 163, 116, 110 УК РФ) көрүллэр холуобунай буруйу онордо. Биригээр суммар таһаарыллара көнүлэммитэ, онон 15 сылга диэри хаайы иччитэ буолу.

Саха уолаттарыгар буруйу сонноһун билигин да тахса турар. Амма уола Семен тахс дойдуга, Ожнай Осетияга, Цхинвалга сулууспалы сылдьан, Тверьтэн сылдьар нуучча уолун сержант Орлов кырбы сылдьарыгар түбэһэн, эпсэн иккитэ охсубут. Дыг кырбабыт уол Константин Орлов харчынан бэрк биэрэн буруйдааһынтан куоптут, буруйу барытын саха уолугар сонноон баран. Семен Приморьега сулууспалыгар табаарыһа мин телефонум нүмэрин биэрэн, Семен телефоннаан «көмөлөс» диэбитэ. Үөдүйтэн Цхинвалга тийбэтэмин чачы. Онон телефонунан консультация, сүбэ эрэ биэрбитим. Төрөппүттэр адвокат наймылаһан ыытар харчылар суох. Аммагын ийэтэ телефоннаабыта. Ийэтин көрдөһүүтүгэр байаннай комиссариат туох да көмөнү онорбоптут диэн аккаастаабыт. Ол Цхинвалга баар следователлэр биһиги бэйэбит сокуоннардаахпыт, Россия киэнин билимэспит диэн, байаннай сулууспалаахтарга сыһаннаах кэккэ сокуоннары уонна уголовнай-процессуальной кодекс кэккэ ыстатыйаларын кэһини онорбуттарын төрөт огостон туран, РФ кылаабынай байаннай прокуратура саалайааччытыгар, юстиция генерал-полковника С.Н. Фридинскийгэ РФ гражданинын көмүскээн, «муус устартан сааламмыт силиэстийэ баччаанга диэри тоҕо силиэстийэни ыытар болдого таһынан барытын үрдүнэн бүппэтэ?» уонна «манан следователь Алусин харчы күһэйэр хос санаалаах дуо?» диэн сурук ыыттым. Москвадан түргэн үлүгэрдик дыһал биэрэннэр, бэрэбиэркэ ыыта охсонор, ыйыт кэһиллэрин чачы буолаллара бигэргэтиллэнэр, холуобунай дыһала сабыллан, сэтгэний ый 22 күнүттэн Семен дойдутугар Аммага Москванан нөгүө айаннаабыта.

Адвокаттар уонна анал юридическай үөрэхтээх дьон кыһалдаах дьонго көмөлөспөттөрүттэн кэлэйэн, бэркитхэн, армияга сулууспалы барыт оҕолорун сүтэрбит уонна сулууспалы сылдьан эчэйбит уолаттардаах кыһалдаах төрөппүттэргэ 2006 сылтан туох да юридическай үөрээ суох киһи көмөлөһөбүн. Күн бүгүнгэ диэри араас холуобунай дыһаларынан уонна демобилизация боппуруостарынан төрөппүттэр уонна саллааттар телефоннуулар. Олорго телефонунан эрэ көмө, сүбэ биэргэли олобобун. Дьингэ байаннай следственнай отделга, туһаннаах чааска тийэн миэстэтигэр офицердары, саллааттары сирэй көрөн олорон быһаарсар ордук көдүүстээх, быһаарыллыта быдан судургу.

Проезд уонна гостиницалар төлөбүрдэригэр харчым суоһунан, Булүү оҕото, өлбүт Стас Корякин туһугар, Нам Үөдүйгэр олорон суругунан эрэ киирсэ олобобун. Россия Президентигэр Д.А. Медведев уонна РФ генеральной прокуратура Ю.Я. Чайкага суруйбут суруктарым онно Москвага быһаарыллыбакка, үрдүк сололохтортон дыһал буолан, өрүү буоларын курдук, футболланан ДВО-ға кэлбиттэр. Стас Корякин дыһалатын сокуоннары кэһэн туран алтын сапты байаннай следственнай отдел саалайааччытын юстиция подполковника К.В. Зотовы уонна юстиция майора следователь А.В. Карпенконы холуобунай эппиэккэ тардыг диэн сабылыһанна онорбутум да, холуобунай дыһала тэрийбэтигэр. Дуоһунастарыттан босхолоон туран, сулууспаларыттан эрэ ууратылар. Бу иннинэ следователь Р.С. Витютин ууратыллыбыта. Байаннай прокуратура управленияга бэйэтин дьонун көмүскүү олобор, «честь мундира» диэннэрэ барытын баһыйар быһыылаах.

Элбэх функциялаах итгэр-иһитиннэр уонна холуобунай буруйу эрдэттэн сэрэтэр үлэлэри байаннай чаастарга сылдьан ыытарга суругунан былаан бырайыагын онорон, матырыйаалын бэлэмнээн ыччат министр Г.С. Куркутовка уонна Саха сирин вице-президентигэр Д.Е. Глушкоҕа этии киллэрбитим да, туох да хамсааһын тахсыбата, уу-чуумпу, харда да мэлигар.

Саллаат кыһалдаа бу анардаст саллаат уонна ол саллаат төрөппүтүн эрдэдэрэ диэһини тохтотуохха наада. Саха сирин уолатара бу биһиги эдэр ыччашпыт, кэлэр кэскиллээх кэнчээрбит, онон кинилэр тустарыгар кыһаныбыт Саха сирин кэлэр кэскилин, инникитин туһугар кыһаныы диэн өйдүөхтээхпит.

«Саха сирин кэлэр кэскилин, инникитин туһугар» ыстатыйаны уонна байаннай сулууспалаахтар (саллааттар) бырааптарын, эбээһинэстэрин, байаннай сокуоннар, устааптар ирдэбиллэрин уонна холуобунай эппиэтинэс туһунан ыытабын. Армейскай проблемалар, байаннай сулууспалаахтар (саллааттар) бырааптарын, эбээһинэстэрин, байаннай сокуоннар, устааптар ирдэбиллэрин уонна холуобунай эппиэтинэс туһунан «Энсиэли» хаһыакка бэчээттээһинигит Нам улуун олохтоохторун киэн аранатын билиитигэр таһаараргыт улахан көдүүстээх буолуох этэ. Саамай суолталааҕа быһааран хаһыакка суруйуу туһаннааһынан төрөппүттэр биллэригэр көдүүстээх, кинилэргэ быһаччы туһалаах буолуоҕа. Төрөппүт билэн, оҕолоругар тиэрдэн, өйдөтүн наада. Ыччат холуобунай эппиэтинэһи билбэт.

Роман ОБУТОВ,
өлбүт саллааттар ийэлэрин бэрэстэбиитлэлэрэ

Манньык идэ баар — Ийэ дойдуну көмүскээһин !

СУЛУУСПАҔА БЭЛЭМНЭЭХ — АРМИЯҔА ЭРЭЙДЭММЭТ

Дальневосточнай байаннай уокурук байаннай чаастарыгар, байаннай прокуратураларга уонна гарнизоннар следственнай отделларыгар өр сыллаах үлэм түмүгүнэн манньык түмүккэ кэллим:

— байаннай сууттарынан сууттаан саллааттары хаайыыга утааран, байаннай чаастарга баар криминальнай балаһыанньаны суох гыныы отой кыаллыбат;

— байаннай сулууса эбээһинэһин толоро сылдьан, араас ыарыһах, инбэлиит буолуулар

уонна туһалаах. Саллаат проблемата — саллаат уонна ол саллаат төрөппүтүн проблемата диэһини тохтотуохха наада. Саха сирин уолаттара бу биһиги эдэр ыччашпыт, кэлэр кэскиллээх кэнчээрбит, онон кинилэр тустарыгар кыһаныбыт Саха сирин кэлэр кэскилин, инникитин туһугар кыһаныы диэн өйдүөхтээхпит.

Бу санаанан уонна соругунан салайтаран быйыл балаһан ыйын 10 күнүгэр Намнаабы педагогическай колледж полевой лаабырыгар баран студентнарга Федеральнай байаннай сокуоннар, Устааптар уонна Холуобунай кодекс ыстатыйаларын өйдөтөр, билиһиннэрэр уонна быһаарар лекцияны ыыттым. Юридическай консультация быһытынан кинилэргэ бэсиэдэ ыытылынна уонна билиһини армия олоҕо хайдаһын туһунан кэпсэтиим.

Намнаабы педагогическай колледж директора Ядреева Екатерина Владимировна иккис сылын Намнаабы педагогическай колледж 30 эр дьон үлэһиттэрин уонна бары курс 145 уол студентнарын полевой лаабырга таһааран, «Байаннай эбээһинэс уонна байаннай сулууса туһунан» федеральнай сокуон 12, 13 уонна 14 ыстатыйаларыгар олоһуран, күһүн үөрэх сыла саҕаланытыгар Намнаабы педагогическай колледж коллективин билиһиннэрэр-үөрэтэр уонна араас көрүнгэ байаннай үөрэхтэһини ыытар эбит. Лаабыр начальнига Юрий

уонна саллааттар өлөн кэлиилэрэ байаннай чаастарга баар криминальнай балаһыанньаны кытта бэйэһини сибээстээх.

Бу чачы баар суол. Байаннай чаастарга баар криминальнай балаһыанньаны суох гынарга икки эрэ суол баар. Ол армияга сулууспалы барыахтаах уолаттарга уонна байаннай чаастарга тийэн саллааттарга иитэр, өйдөтөр, билиһиннэрэр уонна быһаарар араас өрүттээх үлэни, буруйу онорууну эрдэттэн сэрэтэр үлэни быһаччы ыыты саамай дыг көдүүстээх, туһалаах буолуох этэ. Байаннай сокуоннары, Устааптар ирдэбиллэрин уонна Уголовнай кодекс ыстатыйаларын билиһиннэри Саха сириттэн сулууспалы тийбит уолаттарбыт сыһа-халты сокуон ирдэбиллэр түбэспэт дьайылары онорууларын, холуобунай буруйу онорууларын аччатыах этэ. Байаннай чаастарга сылдьан быһаччы үлэни ыыты саллааттары хаайыыттан эрэ буолбакка, эмсэҕэлээһинтэн, араас атааастабылтан бэйэҕэ тийинииттэн быһыах этэ уонна сүрдээх улахан суолталааһынан буолар кинилэри сирэй көрөн кэпсэтэн, билсэн уонна быһаччы наадалаах сүбэ биэрэн өйөөһүн, увольнениега ылан муньууллубут стрестэрин суох гыныы буолуох этэ. Маны таһынан, байаннай чаастарга сылдьыы, бэйэбит уолаттарбыт хайдахтуох сылдьалларын хонтуруоллааһын буолуох этэ.

Мин быйыл тохсунньу ыйтан бэс ыйын ортоугар дылы Дальневосточнай байаннай уокурук байаннай чаастарыгар сылдьан, байаннай чаас кулууптарыгар, казармаларыгар, плацтарга уонна полевой лаабырдарга лекция ааҕа сылдьан, ол меропряттиелар кэһиллэриттэн бэрт элбэх Саха сирин саллааттарын кытта көрсүбүтүм. Сорох чаастартан Саха сириттэн сулууспалы тийбит араас омук уолаттарын увольнениега ылаттаабытым. Бу барыта төһө да харчытыгар элбэх ороскуоттааһын иннигэр, бэйэбит Сахабыт сирин уолаттарын туһугар, кинилэргэ туһалаах, көдүүстээх буоллун диэн кыһаммытым. Бу маны итгэхтээһин, ньээнкэлээһин курдук сыаналыы отой табыллыбат. Тоҕо диэтэргит, биһиги уолаттарбыт сокуоннары, сокуоннарынан көрүллэр бэйэлэрин бырааптарын отой билбэттэр. Онон ити араас өрүттээх үлэ кинилэргэ быһаччы сыһаннаах

Афанасьевич Эверстов строевой подготковканы, колледж директорын солбуйааччы Роман Степанович Рехлясов гражданской обороноҕа, преподаватель Виктор Викторович Стручков тактической үөрэти, мастарьскай сабиэдиссэйэ Николай Николаевич Стручков саанан ытыгыга, преподаватель Вячеслав Семенович Терехов физическай подготковканы уонна преподаватель Григорий Егорович Максимов байаннай Устааптары үөрэтэллэр эбит. Бу барыта байаннай сулуусада быһаччы сыһаннаах, онон туһаннааһынан уолаттарга туһалаах уонна армейскай олоххо сөп түбэһиитэ үөрэх буолар.

Екатерина Владимировна бу ыытар үлэтин бэркэ диэн биһирээтим уонна бу үлэ туһунан Саха республикатын байаннай комиссарыгар полковник Н.А. Тряпшара Е.В. Ядреева бу ыытар үлэтигэр быһаччы көмө онороругар көрдөһөн туран суруйбутум. Онуоха сөпсөһөн полковник Тряпша бэрт туһалаах дыһала таһаарыты биллэрдэ. Намнаабы педагогическай колледж директора Ядреева Е.В. курдук, армейскай олоххо сөп түбэһиитэ үөрэх үлэтин атын үөрэх төлөһтөлэрэ холобур онгостон ыталлара буоллар Сахабыт сирин уолаттарыгар туһалаах, көдүүстээх буолуох этэ.

Роман ОБУТОВ,
Үөдүй, Нам улууһа

УВАЖАЕМЫЙ РОМАН МИХАЙЛОВИЧ!

Ваше обращение в адрес Президента Российской Федерации по поручению рассмотрено в управлении Дальневосточного военного округа.

По существу обращения сообщая, что командующему 5А даны указания рассмотреть вопрос о поощрении военнослужащих, указанных в Вашем обращении.

Также довожу до Вас, что по всем фактам гибели военнослужащих были проведены разбирательства, по материалам которых должностные лица, не в полной мере организовавшие работу по созданию безопасных условий военной службы, привлечены к дисциплинарной ответственности.

Командование округа выражает Вам слова благодарности за работу, которую Вы проводите среди личного состава и выражает надежду на дальнейшее плодотворное сотрудничество.

С уважением,
ВРИО заместителя командующего войсками Дальневосточного военного округа по воспитательной работе полковник А. ЗОСЕНКОВ

ПРАВООЩИТНИКУ ОБУТОВУ Р. М.

В Военный комиссариат Республики Саха (Якутия) поступило Ваше письмо с просьбой оказания помощи Намскому педагогическому колледжу в работе по вопросам обучения военно-патриотического воспитания студентов и оздоровления молодежи призывного возраста с военными законами, разъяснением требований воинских уставов ВС РФ, и ответственностью военнослужащих за их нарушение. С целью организации взаимодействия и оказания всесторонней помощи в отделе Военного комиссариата Республики Саха (Якутия) по Намскому улусу отправлены соответствующие указания.

Приложение: копия указания в отдел Военного комиссариата РС(Я) по Намскому улусу на 1 листе.

С уважением,
военный комиссар Республики Саха (Якутия) Н. ТРЯПША

Хайдах олохоргут, ыяллар? УМНУАЛУБАТ ТҮГЭННЭР

Билинги бириэмээг хас бирдii нэхиликээ элбэги быһаарар, кэпсиир күүһүнэн ыччат буолар. Онтон кинилэри түмэр, көүдүүр киһинэн ыччат лидерэ ааттанар.

Бөтүг нэхиликээгэр Владислав Бандеров лидеринэн талылаат, үлэтин эрчимнээхтик саралаабыта. Кини тус көүдүлээһининэн араас интэриэһинэй тэрээһиннэр буолаллар. Алтынны 31 күнүгэр Холуй күөлгэ республикатаагы устудьоннар түмсүүлэрэ уонна Нам улунун улунуоннарын АСНУ түмсүүтэ кэлэннэр мунхалаан, күрэхтэһэн, оонньоон, сынньан барбыттары.

Ыччат Аан дойдутаагы күнүн көрсө, сэтгэнийн 13 күнүгэр, лидербит өссө биир сэргэх көрсүүһүнү тэрийдэ. Бу күн нэхилик инники кэскиллэрэ ХИФУ, ДьТХТ устудьоннара Попова Ангелла, Семенова Катя, Марков Рома, Замятина Жена, Грязнухина Наташа кэлэн улахан кылаас үөрэнээччилэрин кытта көрсөн кэпсэтилэр. Бэйэлэрин үөрэнэр кыһаларын, устудьуон олобун туһунан кэпсэтилэр, сүбэ-ама биэрдилэр.

Оттон оскуола үөрэнээччилэрэ хардатын ырыалаах-тойуктаах эвэрдэ концерт көрдөрдүлэр.

Көрсүүгү иккис чааһыгар «Дьоллоох түгэн» интеллектуальной оонньоу ытытылына. Ус түһүмэхтээх өркөн өй күрээр кыайылааһынан Бөтүг нэхиликэтин ыччатын хамаандата буолла. Дьоро күн ычат тэбэнээтээх үнкүүтүнэн-битиитинэн түмүктэннэ.

Валентина КОЛЕСОВА, Бөтүг

ИЙЭЛЭРБИТИГЭР АНААН

Хатын Арыы нэхиликээгэр Ийэ күнүнэн оскуола, оҥо садтар, тэрилтэлэр икки ардыларыгар киэн хабааннаах, былааннаах үлэлэр ытытылынылар.

«Хатынчаан» радио долгуннарыгар аһаас эфиринэн «Ийэҕэ махта» дьин ааттаах «Күөх уот тула» бырааһыннык үрдүк таһымга ытытылына. Манна тэрилтэлэр салаааччылары, элбэх оҕолоох, общественнай олох көхтөөх кыттааччылары — ийэлэр кытыннылар.

Аһаас эфиринэн тахсар биэригэ нэхиликэ ийэлэрин, эбэлэрин, эдьийдэрин билиһиннэрэн кэпсэтилэр. Күндү дьоммутун «Хатын Арыы» МТ баһылыгы солбуйааччы Г.Г. Марков эвэрдэлээтэ. Кинини сэргэ тэрилтэлэр салаааччылары бэйэлэрин үлэһиттэрин, кэрэ аһаардары эвэрдэлээтилэр. Хас биридii эвэрдэ тылы ылбаһы ырыа киэргэттэ. Бу киэһэ Андрей Слепцов, Петр Сивцев, Петр Машников, Александра Колесова, Саня Жиркова, Айтилана Винокурова, Саша Романов былаан дьизэрттилэр.

Мустубут ийэлэр дуоһуя сынньанан, оонньоон, үнкүүлэн дьизэлэригэр тарҕастылар.

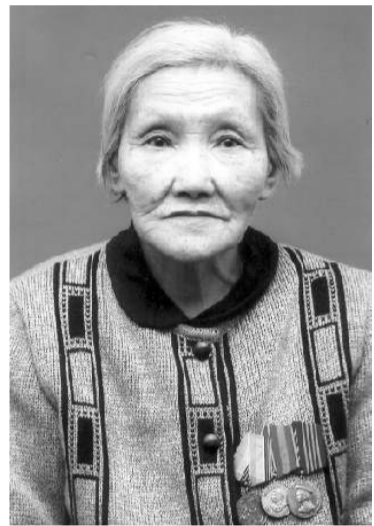
Бу интэриэһинэй, бэһилэй, сэргэх биэчэри тэрийбит «Алаһа» сынньалаҥ киингэ, «Хатынчаан» звукокустудия үлэһиттэригэр истинг махталбытын тирээбит.

Сэтгэнийн 28 күнэ — Россияга Ийэ күнэ ЫТЫКТАНАР ИЙЭ

Быйыл Кыайы 65 сылын бэлиэтэбиһит, оттон сэрйи ыар, ачык кэмнэригэр биһиги ийэлэригэр, эбэлэригэр хорсун быһыыларынан, тулуурдарынан күүс-көмө буолан Кыайыны

тэнгэ уһансыбыттара. Хатын Арыы нэхиликээгэр олохтор сэрйи кыттылааһын оҕообото Мария Петровна Макарова, номнуо 83 хаарыгар үктэнэн, билигин да бэрт холкутук кэпси-ипси, оҕолоругар, сиэннэригэр өйбүл буола сылдьар.

Мария Петровна 1928 с. балаҥан ыйын 20 күнүгэр Көбөкөн нэхиликээгэр дьадангы ыалга төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ эрдэ өлөттөр, оскуола ырааһа бэрт буолан, таанар таһаҥа, аһыыр аһа суох кыыс 4 эрэ кылааһы бүтэрибэтэ. Сут-кураан, ачыктыаһын кэмигэр Мария кыра сааһыттан колхозка ына сүөһү көрүүгүгэр, сайынын от бэлэм-

нэһингэ, бурдук быһытыгар үлэлээбитэ.

1958 сыллаахтан 1978 сылга пенсияга тахсар дьэри Хатын Арыы оскуолатыгар техникский үлэһитинэн үтүө суобастаахтык үлэлээн кэлбитэ. Мария Петровна пенсияга да тахсан баран 1987 с. дьэри оскуолатыгар салгыы үлэлээбитэ. Онон оскуолага уопсайа 28 сылын биэрбитэ.

Кэргэнэ Эверстов Елисей Егорович, Японияны утары сэрйи кыттылааһа, эрдэ ыалдыан өлбүтэ, онон Мария Петровна үс кыра оҕолоох соҕотох хаалбыта. Амаһа ийэ түүннэри-күнүстэри үлэлээн, сайлары билим-мэктэ, оҕолорун атаһарыгар туруортаабыта, бэйэтин курдук үлэһит дьон оҕортообута.

Улахан уола Эверстов Егор Елисеевич 1954 с. төрөөбүтэ, үрдүк үөрэхтээх учуутал, билигин бочуоттаах сынньаланга олохтор, кэргэннээх, үс оҕолоох, икки сиэннээх. Иккис уол Эверстов Елисей Елисеевич 1956 с. төрөөбүтэ, орто анал үөрэхтээх, ОДКХ ГУП биир тутуах үлэһитэ, кэргэннээх, икки оҕолоох. Үһүс уол Эверстов Виктор Елисеевич 1959 с. төрөөбүтэ, орто анал үөрэхтээх, «Намгазстройга» тракторист, кэргэннээх, икки оҕолоох.

Мария Петровна — нэхиликэ культурнай мероприятиеларын активнай кыттылааһа, улууска биллэр soprano куоластаах ырыаһыт, 9 сиэн, 4 хос сиэн эйбэс эбэтэ. Нэхиликэ биер ытыктыыр, убаастыыр тыыл, үлэ ветераныгар Мария Петровна өссө да уһун дьоллоох үйэни, кытаанах доруобуйаны баһарыаһын.

Н.Д. СИВЦЕВА, Аппааны

Аалай ымыһалар КИНИГЭНИ ААБЫН!

«Кинигэ ааҥар туһалаах дуо?» — дьин ыйытыгы аныгы үйэ киһитэ эһиилтигэр ыраахан. Билинги кэмгэ компьютер, телефон, телевизор, интернет уо.д.а. аралдытар тэриллэр үөскээбит кэмнэригэр, кинигэтэ да суох барытын билиэн-көрүүн сөп курдук. Ол эрэн, кинигэ ту-

һалааһын, киһиэхэ элбэги биэрэрин, өйү-санааны сайыннарынын билэр дьон үгүстэр.

Намнаагы гимназия үөрэнээччилэригэр ыйытыгы оҕордум. Олоргон 98% кинигэ туһалааһар сөбүлэстэ. Ол гынан баран, 63% эрэ кинигэни сөбүлээн ааһар эбит. Кинилэртэн биридэстэрэ — Потапов Мичил. Кини 11 «в» кылааска үөрэнэр. 2007 сылтан саҕалаан 106 кинигэни ааһан бүтэрибэт. Мантан 80% фантастика, 6% детектив, 2% ужас, 4% мүлчүргэннээх роман уонна 8% атыттар. Мичилтэн аһыйах ыйытыгы хоруйдууругар көрдөстүм.

— Мичил, кинигэ ааһар туох туһалааһы?

— Бастаһынан, тылын баайа хангыр. Иккинэн, санааһын этэргэ, быһаарарга үөрэнэһин. Усүүһүнэн, өй-санаа сайдар.

— Саамай сөбүлээн ааһыт кинигэ ханныгы?

— «Древний» дьин серия буолар. Бу 3 кинигэлээх хомуурунук. Манна дьон аһары сайдан, бэйэ-бэйэлэрин кытары кыргыһан, аан дойдуга дьону барытын өлүүгэ чугаһаталлара кэпсөнөр.

— Ааһааччыларга тугу сөбүлээн этэй?

— Компьютеринэн, телевизорунан иирбэккэ үөрэххэ, билигэ-көрүүгэ тардыһың! Мин доворбор Мичилгэ кыттыһан туран, кинигэни ааһың, кини туох да куһаҥаны аһалыа суоһа дьин этэһин.

Коля ОБУТОВ, НУТ 11 «в» кылааһын үөрэнээччигэ, «Эдельвейс» хаһыат корреспондента

Чөл олох — олохпун түһэ АРЫГЫ СҮРЭБИ СҮҮҮРЭДЭР ДЬААТ

Арыгы ордук киһи сүрээһин, тымырдарын, мэйитин, быарын эмсэһирдэр. Биһиги бүгүн тымыр-га уонна сүрэххэ арыгы дьайытын туһунан кэпсэтиэхпит.

Арыгы хаанга 1-5 мүнүүтэ-нэн тарҕанан кириэн барар уонна арыгы иһэн бүшпүтүн кэннитэн 5-7 чаас буолан баран эрэ хаан арыгыттан ырааһырат. Бу бириэмэ түхары сүрэх арыгы сүһүрдөн ырааһык үлэлээн, бэйэтин кыаһа кыччырат. Тымыр тэбиитэ 100-120 буолар, мүнүүтэһэ. Холубура, доруобай киһи тымырын тэбиитэ 70-80, мүнүүтэһэ. Ону кытары сүрээһин тэбиитэ мөлүүтүр. Тоһо дьээтэ, арыгы дьайытыттан сүрэх систолическай (кумуллэр) кэмэ уһан биэрэр, онтон диастолота (сынньанар кэмэ) кыччырат. Сынньанар кэмэ кыччырааһына сүрэх былычыннара (миокард) ситэри сынньамматтар. Онон куруук арыгы иһэр буолаһа, сүрэх төһөлөөх ноҕоруускаланан үлэһирин бэйэһит өйдөөн көрүн.

Чинчийи түмүгэ көрдөрүүтүнэн күүстээх кырадыстаах арыгы истэххэ доруобай да киһи хааныгар биологически-актыбынай эттиктэр — адреналин уонна норадреналин, биллэрдик элбииллэр. Бу маньык элбээһин стрессовай, ийримтигэр дьайыларга эмиэ буолар. Норадреналин уонна адреналин элбээтэхтэринэ сүрэх былычына ыраас салгыһа, ингэмтиэлээх эттиктэргэ надыһара үрдүүр. Онтон сүрэх тымырдары мөлтөх туруктаах буолаһаһына (холубур, атеросклерозтаах ырыһаһа) хаанын сүрээһинэ эмиэ мөлтөх буолар. Кислород, ингэмтиэлээх эттиктэр сүрэх миокардагытар тиксиилэрэ мөлтөөн сытыы коронарнай итэбэстийииттэн ырыһаһа туруга мөлүүр. Бу маньык турукка мөлтөх сүрэхтээх ырыһаһа кыратык да арыгыны иһии куһаҥан түмүккэ тирээтин сөп.

Онтон доруобай киһи субу-субу арыгы иһэр түгэнигэр интоксикация (сүһүрүү) содулуттан патологическай уларыһылар саҕаланаллар. Сүрэх былычыннара (миокард) кальций тийибэттэтин үлэтэ мөлтүүр, миокард сынанан бүрүллэн барар, сүрэх үлэтигэр наадалаах белок саппаһа аһыйыгыр, миокард килиэккэлэрэ өлөн кириэн бараллар, ол түмүгэр былычын ингириин оннугар эт үүнэр. Бу эт былычын ингириин курдук үлэлээбэт буолан, сүрэх уопсай туруга биллэрдик мөлтүүр.

Статистика этэринэн арыгы иһэр дьон доруобай дьоннордор 2,5 төгүл элбэхтик сүрэхтэринэн ыалдыһаллар. Ордук элбэхтик алкогольнай кардиомиопатиянан ыалдыһаллар. Сүрэх араас ыарыһаһа хаптарар. Холубур, тахикардия (түргэн баһыйтык сүрээһин тэбэр, айаххынан таһыах курдук буолар), ырыһаһа саниэтэ суох буолар, үлэһир кыаһа мөлтүүр, кыра да хамсаһыттан аһылырат.

Өссө даһатан этгэххэ, арыгы киһи сүрээһэр куһаҥан дьайыһа улахан, буортулаах. Онон сүрэххитин харыстаан, чөл олоһу тутуһун!

А.В. ПОТАПОВА, профилактика фельдшера, Нам с.

Партиялар олохторуттан ИЙИРЭХ КӨРСҮҮҮ

Ахсынны 20 күнүгэр Саха Республикаһын Ил Түмэн Государственнай Мунньаһын депутаттара Губарев Виктор Николаевич — Хотугу норуоттар дьыалаларыгар комитет председателэ, коммунистическай партия республикатаагы тэрилеттин 1 секретара, Куличкин Вячеслав Семенович — РФКП рескомун III секретара, Никитин Семен Иванович — Чурапчы райкомун 1-кы секретара, 1 Хомустаах олохтоохторун кытта уонна Намнаагы И.Е. Винокуров аатынан педколледж учууталларын уонна студеннарын кытта көрүстүлэр. Бэйэлэрэ ытыр үлэлэрин сырдаттылар уонна кирибит элбэх ыйытыларга эһиилтээтилэр.

Ол кэнниттэн компартия ветераныгар, өр кэмгэ улуустаагы партийнай тэрилеттэни салайыт Кутуков Валерий Романовичка партийнай үлэһэ кирибит кылаатын сыаналаан РФ коммунистическай партиятын «Партийнай килбиз» дьин уордыһын туттардылар.

В.С. АЛЕКСЕЕВ, улуустаагы коммунистическай партия секретара

Спорт — дьулуур

СПОРТ — ТУДУУР ПЕЛЕ БИРИИНИГЭР

Хатын Арыы уонна Модут нэхиликэтин спордун саалаларыгар 11-с төгүлүн Е.П. Сидоров Пеле бирийиһигэр мини-футболга республиканскай күрэхтэһии буолла.

Барыта 15 хамаанда икки күн устата күрэхтэстэ. Ол иһигэр «ГИОС» (Нам), «Фортуна» (Хатын Арыы), «Легион» (Хамаһатта),

Партизан, Нам селогун ветераннарын уонна профлией «Трудовые резервы» хамаандалара оонньоотулар. Улууспут футболнай федерациятын ыһырыһытын ыаллыы сытар Уус-Алдантан «Мүрү», Амма улунун сүүмэрдэммит хамаандата, Хаҥалас улунуттан «Дыһын» (Нөмүгү), «Атлант» (Покровскай куората) уонна Дьокуускай куораттан «Спорт Якутии», «НОРД», «Даймонд», ЯГСХА студеннарын уонна Хатастан «Экспресс» дьин хамаандалар кэлэн кыттыыны ылыһылар.

Хамаандалары 4 бөлөххө арааран бастаһы күн сүүмэрдир оонньоулар буоллулар. Тыһаһыннаах оонньоулар түмүктэринэн бөлөхтөрүнэн иккилии хамаанда таһыта уонна четвэртифиналга бөлөхтөргө араһан оонньоотулар. Күрэхтэһии сенсациятын «Д» группа Намнаагы 2 N-дээх профлией студеннарын «Трудовые резервы» дьин ааттаах хамаанда, элбэх республиканскай күрэхтэһиилэр кыайылааһа, Дьокуускай куорат чемпионатын I лигатын чемпионун «Спорт Якутии» хамаанданы 4:3 ахсаанынан кыайыһыта буолла. Уолаттарбыт 3:1 ахсаанынан хотторон иһэн, туох баар сатабылларын киллэрэн, чахчы оонньоуларын кылаһа үрдээбитин көрдөрдүлэр. Түмүккэ 4:3 кыайыһы «Д» группа 1-кы миестэни ылыһылар.

Четвэртифинальной оонньоулар түмүктэрэ маньык буолла. «Фортуна» (Хатын Арыы) 1:12 «Спорт Якутии», «Дыһын» (Нөмүгү), «ГИОС» (Нам) 5:3 «Трудовые резервы» (Граф Бирэргэ) 3-с миестэни ылдыһаһыта Хаҥалас улунун Нөмүгүтүттэн «Дыһын» хамаанда, «Трудовые резервы» (Граф Бирэргэ) хамаандатын 8:5 ахсаанынан кыайда.

Финальной оонньоу олус тыһаһыннаахтык ааста уонна түмүккэ 12:8 ахсаанынан Дьокуускай куораттан «Спорт Якутии», биһиги «ГИОС» хамаандаһытын кыайан турнир мунутуур кыайылааһынан буолла.

Бу турнирбытын үрдүк таһымга ытырбытыгар олус элбэх тэрилтэ көмөлөстө уонна күрэхтэһиибит бастын оонньооччуларына наһарадалырга төһүү күүс буоллулар. «Лучший игрок» — Роман Яковлев («ГИОС» хамаанда, ХИФУ студена). «Лучший нападающий» — Александр Посельскай («Спорт Якутии» хамаанда). «Лучший бомбардир» — Цыпандин Гаврил («Спорт Якутии»). «Лучший защитник» — Борисов Федор («Дыһын»). «Лучший вратарь» — Соловьев Иван («Дыһын»). «За волю к победе» — Баишев Николай («ГИОС»). «Приз зрительских симпатий» — Бетонская Анатолий («Трудовые резервы»). Анатолий хамаанда биер бастын оонньооччутунан буолла уонна бары кыттааччылар, көрөөччүлэр уопсай биһирэбиллэрин ылан ылла. «Күрэхтэһии бастын судьуйата» аат Нам улунун спорка отделын специалиһа Вадим Романовка ингэрилиннэ.

Түмүккэ бу күрэхтэһии тэрийэн ытытарга көмөлөспүт бары спонсордарытыгар махталбытын тиэрээбит. Бу курдук маассабай спорду өйүүр тэрилтэлэр, биридiiлээн дьон бааллара биһиги үрдэр уонна нэхиликэһит дьон чөл олохтоох, доруобай буолалларыгар төһүү күүс буолаллар. Билигин республикабыт президенэ Е.А. Борисов дьаһалынан нэхиликэһиннээх чөл олоһу таратар үлэлэр ытытылаһаһахтар. Улууспуттар маассабай спорт көрүннэригэр элбэх күрэхтэһиилэр буолуохтарын наада. Ыччашпытын оскуола сааһыттан спордунан дьарыктааһытына, инники-

тин чөл олохтоох дьон буола улааталларыгар олук уурабыт. Сотору кэмнэн Хатын Арыы спордун саалатыгар мини-футболга үс көлүөнэ кубогын иһин күрэхтэһии күүүтүллэр. Онон нэхиликэһэртэн үстүү хамаанда: оҕолор, ыччат, ветераннар күөн көрсүөхтэрэ.

Аныгыскы Е.П. Сидоров Пеле бирийиһигэр күрэхтэһиигэ элбэх хамаанда кэлэн оонньоу дьин эрэнэ хаалабыт.

И. ЯКОВЛЕВ

К 50-летию детской школы искусств им. З.П. Винокурова

СЕЯЛ РАЗУМНОЕ, ДОБРОЕ, ВЕЧНОЕ...

PDF Compressor Free Version

1969 год знаменателен для нашей школы открытием нового отделения — отделения духовых инструментов, которое возглавил преподаватель Попов Юрий Николаевич. Вместе с ним на отделении стал работать Егоров Григорий Константинович.

В школе с утра до вечера стали звучать призывные, фанфарные интонации духовых инструментов, поднимающая настроение учащихся, преподавателей, воодушевляющая и настраивая всех на рабочую волну.

Большим событием стало создание оркестра духовых инструментов, организованного Юрием Николаевичем. Ученики росли и развивались вместе со своим оркестром... И вот появилось стройное звучание, стала звучать музыка.

Каждому человеку близки и дороги мелодии патристических маршей, пробуждающих чувства гордости за свою страну, за свой народ, за победителей, зовущие к мужеству, стойкости, благородству.

Не оставляют никого равнодушными волнующие звуки вальсов, передающих красоту, очарованные природы, затрагивающие самые тонкие струны души, подстраивая и настраивая слушающих на один лад, на единение, на сопричастность каждого необычному подъему, передаваемому через живую музыку.

А что может испытывать мальчишка, творящий это чудо? Конечно же, восторг души, биение своего сердца в такт музыке, создаваемой с товарищами, сидящими рядом — такими же простыми и обыкновенными, как он сам, но под влиянием музыки преобразившимися и слившимися в один живой организм, называемый оркестром. А во главе этого завораживающего действия стоит как волшебник дирижер — их учитель и наставник.

Много надо потрудиться маленькому музыканту, а тем более музыканту — оркестранту, чтобы добиться красивого, нужного звучания, умения слышать себя и других, научиться чувствовать ритм и дыхание оркестрового сочинения, научиться владеть собой.

Юрий Николаевич работал со своими учениками не считаясь ни со временем, ни со здоровьем. Потому что был очень увлеченным педагогом, настоящим фанатом своего дела.

Познавая азы, тонкости, секреты овладения игрой на инструменте, дети учились дисциплине, усидчивости, умению добиваться поставленной задачи.

Со временем оркестр стал выступать не только у себя в школе, но и на многих предприятиях, в коллективах школ, стал бессменным участником торжеств, парадов.

В 1984 г. оркестр украсил своим выступлением открытие II республиканских сельских игр. В 1985 г. принял участие в концерте Всесоюзного смотра, посвященного 40-летию Победы и был награжден дипломом газеты «Пионерская правда», а на юбилейном сысьахе дал концерт для ветеранов войны и тыла.

Оркестр стали приглашать для выступлений в г. Якутск. Так, юные оркестранты удивили и порадовали своей игрой жителей столицы на праздновании 9 мая, дали концерт в музыкальном училище. В 1987 г. коллектив был награжден дипломом Министерства Обороны СССР по итогам II Всесоюзного смотра народного творчества, посвященного 70-летию Великого Октября, в мае 1988 г. стал победителем смотра-конкурса детских духовых оркестров в г. Якутске.

Работа преподавателя требует постоянного совершенствования, поисков, роста. В 1987 г. Юрий Николаевич участвовал в работе научно-теоретического семинара преподавателей духовых инструментов музыкальных школ и училищ в г. Новосибирске. К этому времени он стал одним из ведущих преподавателей — духовиков республики, к нему за опытом приезжали молодые преподаватели из других школ.

Ученики отделения успешно выступали в республиканских конкурсах, выезжали даже за пределы республики и возвращались с дипломами и грамотами.

Отделение стали считать базой для подготовки и поступления учащихся в музыкальные учебные заведения.

Как руководитель Юрий Николаевич понимал, что чем сплоченнее и дружнее будет оркестранты, тем плодотворнее будет работа коллектива. Для этого предпринимались поездки на природу, на рыбалку, по луку. Дети увидели знаменитые Ленские столбы и даже побывали во Всесоюзном лагере «Океан» и были очень довольны, ведь многие из них впервые увидели море, большой город, узнали много нового и интересного.

Ученики помнят Юрия Николаевича не только как строгого и требовательного учителя, но и как человека расширившего горизонт познаний, повлиявшего на мировоззрение, на выбор профессии. Как человек с трудным детством Юрий Николаевич всегда откликался на просьбы, нужды окружающих и привлекал к этому своих учеников. Оркестр давал благотворительные концерты в фонд детских домов, участвовал в акциях милосердия.

Коллеги помнят его как инициативного, энергичного педагога. Вокруг него жизнь кипела ключом и в нем всегда чувствовалась творческая неуспокоенность и творческое беспокойство.

В конце 80-х годов по его инициативе в районе было создано правление музыкального общества,

куда входили представители всех музыкальных школ, партийных, профессиональных органов и культурно-просветительских организаций. Целью музыкального общества было повышение музыкально-эстетического воспитания всех слоев населения через развитие всех жанров музыки, повышение уровня действующих творческих коллективов и создание новых. На базе ДМШ стала работать детская филармония. Принимали участие все преподаватели и учащиеся. С целью пропаганды классической музыки по плану велись концерты, лекции, выезды в населенные пункты района, а также обмен опытом творческих коллективов, приглашались артисты и музыканты из г. Якутска. Духовой оркестр за активное участие был награжден юбилейной медалью Всероссийского музыкального общества. Такая просветительская работа требовала много сил, времени. Юрий Николаевич энергично, добросовестно и целенаправленно выполнял эту благородную миссию и всегда был впереди.

Была еще одна задача — создание детского симфонического оркестра. Наверное, в нем жил дирижер, а дирижер в музыкальном мире царь и бог: ему подвластно все. Не зря эта профессия считается одной из самых трудных и сложных профессий на земле, потому что сочетает в себе талант музыканта, педагога, воспитателя, организатора, чем в полной мере обладал Юрий Николаевич.

Большая и разносторонняя работа дала замечательные плоды: Василий Соколов — заслуженный артист России, лауреат Всесоюзных и Международных конкурсов, доцент кафедры духовых инструментов Новосибирской Государственной консерватории им. М. Глинки, солист Новосибирской Государственной филармонии.

Сивцев Иван — окончил Новосибирскую Государственную консерваторию им. Глинки, артист оркестра ГТО и Б им. С. Омоллона, работает в Высшей школе музыки.

Бучугасова Света — окончила Уральскую Государственную им. М. Мусоргского, преподаватель Якутского музыкального колледжа.

Местников Кеша — окончил музыкальное отделение Суворовского училища.

Гуляев Ваня, Павлов Миша, Костромина Юлия закончили Якутское музыкальное училище.

Класс Юрия Николаевича закончили одаренные ученики Ильина Сардана, Новгородов Афона, Алексеев Сережа, Попова Света, Попова Юлия, Охлопков Тима и многие другие.

И пусть Юрий Николаевич был дирижером большого симфонического оркестра, но его огромная работа, сделанная в школе, селе, районе, его грандиозные планы, проекты, реализованные и неуспешные воплотиться в жизнь показывают нам, какие яркие, неординарные личности могут жить рядом с нами, как нам надо быть внимательными друг к другу, беречь и вовремя заметить, поддержать тех, которые делают жизнь вокруг себя ярче, насыщеннее, светлее и радостнее.

Г.А. ПОНОМАРЕВА,
преподаватель ИДШИ,
отличник образования РС(Я)

Быйыл, 2010 сылга, саха нуруотун историятыгар көмүс буукубанан суруллар биир дьонуннаахай түбэлтэ туоһулар буоллубут. Ону бэйэбит да билбэспит. Кэпэһэтин кэпэһэс: «Бу сахалар дьон кимнээбий, туох дьонуй?» — дьон биер эмит учуонай, историк хасыһан үөрэтэр түгэнигэр, «туохпутун, кимнээхпитин» биллэрэр биер холобурданныбыт. Бу биһиги биер дойдулаахпыт, Нам сэлэньнэтин олохтооҕо Наумов Петр Семенович хорсун, уһунукаах уһун айана буолар.

Саха кизн эйгэҕэ тюрктартан төрүттээх биер салаа омук быһыгытынан биллэр. Хоту сиргэ кэлэн олохсуйбутун быһыгытынан, атын омук сабыдыалыгар оҕустарбатаһын культуратын, тылын-өһүн хайдах баарынан илдэ сылдыарынан учуонай эйгэҕэ улаханньк сыаналанар. Ону хас биердибит истэр, билэр кизн туттуубут.

Онно эбии кылаатын бу Наумов П.С. киллэрдэ. Саха хайдах курдук дьулуурдааһын, тулуурдааһын, сылайбат сындааһыннааһын, уҕараабат уохтааһын, сатаан кэмнэммэт күүстээх санаалааһын бар дьонугар көрдөрдө, бүтүн киһи аймак билиитигэр таһаарда. Сөрү

Кизн туттар дьоммут — биер дойдулаахтарбыт

САХАНЫ ААР-СААРГА ААТЫРДАР БААЙ

дизн сөхтөрдө, бэри дизн бэркиһэттэ.

61 саастаах пенсионер, хараһынан I группалаах инбэлиит, таһаһаһын тиэммит 60-70 киллэ ыйааһыннаах тэлиэскэни соһон, эт атаһынан бүтүн улуу Россия эбэ хотуну устатынан сыһыан, иннэ арҕаа Калининград куораттан илин Владивосток куоракка дизри 6 ый 23 күн (206 күн) сүүрэн кэли, бу көнө киһи төбөтүгэр кыайан баган кирибэт дьыала. Биһиги сөвөрбүт кыра. Сыллар-хонуктар аастахтарын айы Наумов уһунукаах сүүрүүтэ икки атаһааһы өссө сөхтөрө, саха киһитэ ис кыаһа, санаатын күүһэ мунура суоһун көрдөрө туруу.

Иккиһин манньк сүүрэр киһи көстүө дизн олох эппэппин. Сүүрэр да буоллаһтарына, тэрээһинэ бука олох атын буолара буолуу. Кэнииттэн таһаһас тиэммит массына экирэтэрэ чуолкай. Повара, бырааһа, тренерэ, массажиһа, атын үлэлэрин толорор оробуочайа уо.д.а. бүтүн биригээдэ батыһара, хааччыһара буолуу дизн сэрэйиллэр. Суоллааһы ороскуот бүтүн мөлүйүөнүнэн көрүллүө. Хонор сирэ бэлэмнэниэ. Көрсүһүү, атаары... Оттон Наумов хонор сири суолтан туораан, көстүбэт бүк сиргэ буолуор. Быйылгы курдук, Европаһа аномальной куйаас сайын сатыылаан турдаһына, иһэр уутун 5-тии литэрэлээх бытыылкаларга тиэнэ сылдыар, аһын бөһүөлэктэртэн бэйэтэ атылаһан хааччынар... Чэ, итинник.

Аара суолга көрсүбүт дьон (массыналаах суоппардар, туристар, олохтоохтор) олус болдомтолоохтук, киһилии үчүгэйдик сыһаннаһан көрсүбүттэрэ биһиги үөрдэр. Кинилэр көмөлөрүнэн, баһарбыт үтүө санааларынан Петр Семенович этэнгэ сылдьан дойдутугар эргиллибит. 12000 км устата сүүһүнэн куораттар, бөһүөлэктэр кэнигэр хааллаһтара. Тыһыһыччанан айан массыналарга көрсөн, ситэн аастаһтара. Ол тухары барыта этэнгэ, барыта санаа хоту буолан испит.

Бу алдырхайдаах дьалхааннаах кэмнэ, «киһи киһиэхэ доһор, табаарыс уонна быраат» дизн урукку сэбиэскэй саһанааһы принциптэр умуһллубут кэмнэригэр, итинник айаны этэнгэ түмүктүүр, бэйэтэ туохха да тэннэммэт хорсун быһыы. Айанын устата алта атаһ таһаһын (кроссовка) алдытан, иһчэһэй эттээх кыайан тулуйбат куйааһын аннынан ыарахан таһаһас соһуулаах, күн айы 5-6 көс сирэ эт атаһынан мээрэйдээн, 206 хонуктаах тохтоло суох уһунукаах уһун сүүрүү түмүгэр, бэйэтэ баһатынан туруоруммут соругун толорон, саханы аар-саарга аатырта. Кэпэһэтин өссө аатырда туруу. Биердиилээн салайааччылар, государственнай деятеллэр баар буолуохтара. Бириэмэтигэр аатырыахтара. Кэм-кэрдии аастаһын айы умуһлан иһиэхтэрэ. Оттон Наумов П.С. курдук дьон көрдөрбүт ситиһиһилэрэ, киһи кыаһа мунура суоһун тус бэйэлэрин дьонно-сэргэҕэ дакаастан ыгыска ууран биэрбиттэрэ хаһан да умуһуло суоһа. Саха баарын тухары киһи аата ааттанна, уос номоһор кирири. Саха омук туруоруммут соругун толороругар баар бары ис күүһүн, кыаһын сатаан түмүнэр дьобурдааһын бүтүн киһи аймаһа куруук кэспии туруу. Ону биһиги дакаастаатыбыт — Петр Наумов дакаастааһа.

Манньк дьоммутун харыстыаһын, өрө тутуоһун! Кинилэр олоһор, эрчиллэр усулуобуйаларын оноруоһун! Онуоха республика да, улуус дьаһалтата да онорор, тэрийэр кыахтаахтар.

Саха сирэ алмааһынан, көмүһүнэн эрэ баай буолбатах. Талааннаах, дьобурдаах дьоннорунан баай — ол хаһан да бараммат баай. Саханы аар-саарга аатырдар баай. Ол баай туохтааһар да ордук харыстаныахтаах.

Андрей КОБЯКОВ,
суруйааччы, журналист,
Нам удуһун Ытык киһитэ
Нам с.

PDF Compressor Free Version

Понедельник, 29 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.10 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20, 04.25 Хочу знать
15.50 «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженемся!
20.00 Жди меня
21.00 Время
21.30 Т/с «Побег»
22.30 Спецрасследование: «Крыша для отморозков»
23.50 «Подпольная империя»
00.50 Х/ф «Пережить Рождество»
02.30 Х/ф «Первый выстрел»

Вторник, 30 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.10 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20, 04.20 Хочу знать
15.50 «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженемся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Гаражи»
22.30 Д/ф «Геннадий Хазанов. Мистический автопортрет»
23.50 Т/с «Врата»
00.40 Х/ф «Темная вода»

Понедельник, 29 ноября

11.00 Все включено
15.00, 18.15, 23.15, 04.10, 06.25 Вести-Спорт
15.10 Вести-Спорт
15.20, 05.20, 09.55 Top Gear
16.15, 06.35 Наука 2.0
16.50, 07.10, 07.45 Моя планета
18.00, 23.00, 03.50 Вести.ru
18.25 Футбол Ее Величества
19.15 Футбол. Премьер-лига. «Зенит» (Санкт-Петербург) - «Крылья Советов» (Самара)
21.15 Х/ф «Король оружия»
23.25 Мертвая зона
00.55 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) - «Авангард» (Омская область)
03.15 Основной состав
04.25, 09.05 Неделя спорта

Вторник, 30 ноября

11.00 Все включено
15.00, 18.15, 22.45, 04.20, 06.10 Вести-Спорт
15.15 Top Gear
16.20 Мертвая зона
16.50 Наука 2.0
17.20, 06.20 Моя планета
18.00, 22.30, 04.00 Вести.ru
18.25 Неделя спорта
19.15 Профессиональный бокс. Дмитрий Сухотский (Россия) против Алексея Кузнецкого (Польша), Александр Котлобай (Россия) против Ласло Хуберта (Венгрия).
20.30 «Побег из тюрьмы»
22.55 Хоккей. КХЛ. «Трактор» (Челябинск) - «Салават Юлаев» (Уфа). Прямая трансляция
01.40 Хоккей. КХЛ. ЦСКА - «Металлург» (Новокузнецк).
04.35 Футбол России

Среда, 1 декабря

11.00 Все включено
15.00, 18.15, 23.25, 04.45, 06.35 Вести-Спорт
15.15, 05.30, 09.55 Top Gear
16.20 Мертвая зона-2
16.45, 06.45 Моя планета
18.00, 23.10, 04.25 Вести.ru
18.25 Хоккей России

02.40 Х/ф «Семейные грехи»

Среда, 1 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.10 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20, 04.25 Хочу знать
15.50 «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженемся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Голоса»
22.30 Среда обитания
23.50 Тур де Франс
01.40 Х/ф «Дорожные приключения»
03.30 «Тайны Тихого океана»

Четверг, 2 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.10 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20, 04.20 Хочу знать
15.50 «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженемся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Банды»
22.30 Человек и закон
23.50 Судите сами
00.50 Х/ф «Забытое»
02.30 Х/ф «Операция «Медуза», 1 серия

Пятница, 3 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости
09.10 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости

18.55 Технологии спорта
19.30 Футбол России
21.05 Х/ф «Хаос»
23.40 Биатлон. Сезон под прицелом
00.15 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Женщины.
02.00 Х/ф «Смертельное оружие - 4»
05.00 Рейтинг Тимофея Баженова

Четверг, 2 декабря

11.00 Все включено
15.00, 18.15, 23.40, 04.20, 06.30 Вести-Спорт
15.15, 05.25, 09.55 Top Gear
16.20 Мертвая зона-3
16.50, 07.10 Моя планета
18.00, 23.25, 04.00 Вести.ru
18.25, 06.40 Наука 2.0
19.25 Х/ф «Детонатор»
21.20 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Женщины. Трансляция из Швеции
00.00 Церемония объявления мест проведения чемпионатов мира по футболу 2018 и 2022 годов.
01.15 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Мужчины.
03.00 Начать сначала
03.30 Рейтинг Тимофея Баженова
04.35 Черная метка

Пятница, 3 декабря

11.00 Все включено
15.00, 18.15, 23.00, 04.20, 07.35 Вести-Спорт
15.15 Наука 2.0
16.50 Рейтинг Тимофея Баженова
17.20, 07.45 Моя планета
18.00, 22.40, 04.00 Вести.ru
18.25 Кубок мира по бобслею и скелетону.
19.40 Технологии спорта
20.10 Начать сначала
20.40 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Женщины. Трансляция из Швеции
23.15 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Мужчины. Трансляция из Швеции
01.15 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины.
02.50 Синхронное плавание. Приз FINA 2010.
04.35 Вести-Спорт.
04.45 Пятница
05.15 Профессиональный бокс
06.30 М-1. Чемпионат мира по смешанным единоборствам

14.20 Понять. Простить
15.20, 04.55 Хочу знать
15.50 «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Поле чудес
19.10 Давай поженемся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 КВН-2010. Открытый кубок СНГ
00.10 «Короткое замыкание»
03.10 Х/ф «Операция «Медуза», 2 серия

Суббота, 4 декабря

05.30, 06.10 Х/ф «Возврата нет»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.20 Играй, гармонь любимая!
08.10 Мультфильм
09.00 Умницы и умники
09.40 Слово пастыря
10.20 Смак
11.00 «Геннадий Хазанов. Мистический автопортрет»
12.15 Т/с «Голоса»
16.00 Х/ф «Оттепель»
17.40 Кто хочет стать миллионером?
18.40 Большие гонки
20.00, 21.15 Минута славы
21.00 Время
22.10 Проекторперискиптон
22.50 Детектор лжи
23.50 Что? Где? Когда?
01.00 Х/ф «Животное»
02.35 Х/ф «Санкция на пике Эйгера»
05.00 Детективы

Воскресенье, 5 декабря

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 «Валентин и Валентина»
07.50 Служу Отчизне!
08.20 Мультфильм
09.10 Здоровье
10.10 Непутевые заметки
10.30 Пока все дома
11.30 Фазенда
12.15 Т/с «Побег»
14.20 «Шрек»
16.00 Концерт группы «Иванушки International»
18.00 Лед и пламень
21.00 Время
22.00 Большая разница
23.00 Познер
00.00 Х/ф «Как потерять друзей и заставить всех тебя ненавидеть»
02.10 Х/ф «Гангстер №1»
04.00 «Тайны Тихого океана»

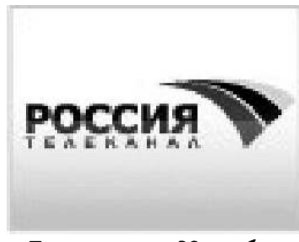
08.50 Теннис. Кубок Дэвиса. Финал. Сербия - Франция

Суббота, 4 декабря

11.00, 13.15, 06.15 Моя планета
13.00, 15.05, 18.15, 21.50, 03.25, 06.05 Вести-Спорт
14.35 В мире животных
15.15, 03.40 Вести-Спорт.
15.25, 05.35 Индустрия кино
15.55 Х/ф «Стальные тела»
18.00, 03.10 Вести.ru
18.25 Кубок мира по бобслею и скелетону.
19.25 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Газпром-Югра» (Сургутский район) - «Зенит-Казань»
21.15 Начать сначала
22.10 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины.
23.50 Футбол. Чемпионат Англии. «Челси» - «Эвертон».
01.55 Синхронное плавание. Приз FINA 2010.
03.50 «Корабль-призрак»
09.00 Теннис. Кубок Дэвиса. Финал. Сербия - Франция

Воскресенье, 5 декабря

11.00 Футбол. Чемпионат Англии. «Челси» - «Эвертон»
13.00, 15.15, 18.15, 00.10, 04.25, 07.10 Вести-Спорт
13.15 Рыбалка с Радашиевским
13.45 Моя планета
15.25, 04.40 Вести-Спорт.
15.35 Страна спортивная
16.05 Х/ф «И грянул гром»
18.00, 23.55, 04.10 Вести.ru
18.25 Кубок мира по бобслею и скелетону.
19.25 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Женщины.
20.10 Спортивные танцы. Чемпионат мира.
21.40 Биатлон с Дмитрием Губерниевым
22.10 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины.
22.55 Синхронное плавание. Приз FINA 2010.
00.25 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. «Динамо» (Москва) - «Динамо» (Краснодар). Прямая трансляция
02.15, 04.50 Биатлон. Кубок мира. Трансляция из Швеции
06.20 Футбол Ее Величества
07.20 Там, где нас нет
08.20 Теннис. Кубок Дэвиса. Финал. Сербия - Франция

Понедельник, 29 ноября

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Безответная любовь. Римма Казакова»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Маршрут милосердия»
12.50 Настоящая жизнь
13.45 Дежурная часть
14.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
16.50 Т/с «Слово женщине»
17.55 Т/с «Ефросинья»
18.55 Т/с «Институт благородных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Сваты - 4»
23.10, 00.25 Т/с «Тайны следствия»
00.05 Вести+

Вторник, 30 ноября

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Я еще все сыграна!». Вячеслав Невинный
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Маршрут милосердия»
12.50 Настоящая жизнь
13.45 Дежурная часть
14.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
16.50 Т/с «Слово женщине»
17.55 Т/с «Ефросинья»
18.55 Т/с «Институт благородных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Сваты - 4»
23.10, 00.25 Т/с «Тайны следствия»
00.05 Вести+

Среда, 1 декабря

05.00 Утро России

29 ноября, понедельник

07:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
07:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 Профессиональное училище Арктики
17:45 Иони сотворяют чудо...
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «В фокусе. Ассорти» (ТВ «Алдан»)
18:45 «Күнчээн»: Күлүмэн
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Харах далыгар» аһаҕас эфир
20:15 «Олимпийской чемпион бэлэз» («Маарыкчаан» ТВ)
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Эргимтэ»
21:20 «Аап-луук мас»: «Таланты земли Олонхо» в Татарстане
21:50 «Недвижимость в Якутии»
22:05 «Клипмейкер»
22:35 «Саха Сирэ-Якутия» Информационная программа (по г. Якутску)

30 ноября, вторник

07:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
07:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Полярная звезда»: Олонхо эйгэтэ
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «Эрэл» («Ньюрба» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Ылыычаан
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Чэгийн» аһаҕас эфир
20:00 «Бизнес-формула»
20:15 «Уускыһат»: Сахаҕа тиири культуурата («Таатта» ТВ)
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Точка кипения»: Проблемы наркомании
21:50 «Көмүскэл»
22:05 «Клипмейкер»
22:35 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

09.05 Д/ф «Диабет. Приговор отменяется»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Маршрут милосердия»
12.50 Настоящая жизнь
13.45 Дежурная часть
14.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
16.50 Т/с «Слово женщине»
17.55 Т/с «Ефросинья»
18.55 Т/с «Институт благородных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Сваты - 4»
23.10, 00.25 Т/с «Тайны следствия»
00.05 Вести+

Четверг, 2 декабря

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Мисс ТВ СССР и шесть всеильных мужчин»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Маршрут милосердия»
12.50 Настоящая жизнь
13.45 Дежурная часть
14.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
16.50 Т/с «Слово женщине»
17.55 Т/с «Ефросинья»
18.55 Т/с «Институт благородных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Сваты - 4»
23.05 Поединок
00.05 Вести+

Пятница, 3 декабря

05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.15 Мой серебряный шар
10.10 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Маршрут милосердия»
12.50 Настоящая жизнь
13.45 Дежурная часть

г. Якутску)

1 декабря, среда

07:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
07:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 Профессиональное училище Арктики
17:45 Иони сотворяют чудо...
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «В фокусе. Ассорти» (ТВ «Алдан»)
18:45 «Күнчээн»: Күлүмэн
19:00 «Якутия» Информационная программа (по г. Якутску)

2 декабря, четверг

07:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
07:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Полярная звезда»: Родной мой край
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «Шаг к открытиям» (ТВ «Спектр»)
18:45 «Күнчээн»: Кэрэ биһигэ
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Диалог с властью» прямой эфир
20:00 «Технополис»
20:15 «Недвижимость в Якутии»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Однажды вечером» прямой эфир
22:05 «Клипмейкер»
22:35 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

3 декабря, пятница

07:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
07:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Геван». «Круглый стол» комитета Совета Федерации по делам Севера и малочисленных народов
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри

14.50 «Кулагин и партнеры»
16.50 Т/с «Слово женщине»
17.55 Т/с «Ефросинья»
18.55 Т/с «Институт благородных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Юрмала-2010
22.55 Девчата
23.45 «Интервью с вампиром»
02.15 Х/ф «Спокойной ночи»

Суббота, 4 декабря

05.05 Х/ф «Жестокость»
06.45 Вся Россия
06.55 Сельское утро
07.25 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.45 Субботник
09.30 Подари себе жизнь
10.05 Д/ф «Пустите детей приходить ко Мне...»
11.20 Дежурная часть
11.50 Честный детектив
12.20, 14.30 Т/с «Принцесса и нищенка»
16.20 Новая Волна-2010. Лучшее
18.15 Десять миллионов
19.15, 20.40 Х/ф «Ключи от счастья»
20.00 Вести в субботу
23.50 Х/ф «Отдаленные последствия»
02.00 Х/ф «Декабрьские мальчики»

Воскресенье, 5 декабря

05.10 Х/ф «Командир счастливой «Щуки»
07.00 Смехопанорама
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Утренняя почта
09.00 Сто к одному
09.45 Городок
23.05 Поединок
00.05 Вести+

18:15 «Сырдык олобу ыраалаан» Д.Лазарев 100 сааһыгар («Маарыкчаан» ТВ)
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Якутия» Информационная программа
19:15 «Парламентский вестник»
19:45 «Тосхол» телемост
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Кинэһилик» аһаҕас эфир
22:05 «Клипмейкер»
22:35 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

4 декабря, суббота

17:00 «Филиал НВК в Москве»
17:30 «Тарбаахпыттын аһаҕаа»
18:00 «Истин илдьит»
18:45 «Утуе санаанан кынаттанан» СР үтүөлээх учуутала В.И.Сивцева
19:15 «Бизнес-формула»
19:30 «Саха сирэ. Күнтэн күн» информационная биэри
20:05 «Аап-луук мас»: Ааҕар балаҕан
20:35 «Сэргэлээх. Next» сериал
21:05 Суруйааччы Т.Попов «Туймаада урдунан SOS»
21:50 «Ыраас муус» («Майя» ТВ)
22:05 СР ырыа аһааччыларын сойууһун 10 сылыгар: «Ахтан, санаан аһабыһын!» Трофим Семенов
22:50 «Его Величество бренд»
23:05 «Саха сирэ. Күнтэн күн» информационная биэри (по г. Якутску)

5 декабря, воскресенье

17:00 «Полярная звезда» телевизионный конкурс
17:45 «Пропеллер»
18:00 «Истин илдьит»
18:30 «Күнчээн»
18:45 «Уруу алгыһа»
19:00 «Из золотого фонда ТВ»: Балет В.Ксенофонтова «Бохсуруйуу»
19:30 «Якутия. День за днем» информационная программа
20:05 «Саха ыала»
20:35 «Сэргэлээх. Next» сериал
21:05 «Сардаана»
21:35 «Энгэн бултааһын». «Байанай» сурунаал кинээтэ
22:15 IV Спартакада женщин РС(Я)
22:30 «Однажды вечером»
23:00 «Якутия. День за днем» информационная программа (по г. Якутску)

